

NAŠE GOSPODARSTVO

INVESTICIJE

ZVEZNE INVESTICIJE

V družbenem planu je predviden obseg investicij 353 milijard din (brez priv. sektorja). Od tega odpade na zvezne investicije 172 milijard, torej nekaj manj kot polovico. Zvezne investicije se financirajo iz splošnega investicijskega sklada (170 milijard) in iz zveznega proračuna (2,3 milijarde).

Planski razpored sredstev splošnega investicijskega sklada (z neuporabljenimi sredstvi iz l. 1954) in njihov potrošek do konca julija tekočega leta je razviden iz naslednjega pregleda (v milijardah dinarjev):

plan	potrošek
Industrija in rudarstvo	102 36 36
Zivilska industrija	8 1 14
Kmetijstvo	19 6 30
Izgradnja ladij	10 3 30
Stanovanjsko-komunalna izgradnja	2 1 50
Investicije za razne druge namene in promet	43 23 53
Ostalo	6 2 33
SKUPAJ	190 72 38

Ceprav je potrošek za zvezne investicije v celoti večji kakor v istem času lanskega leta, vendar

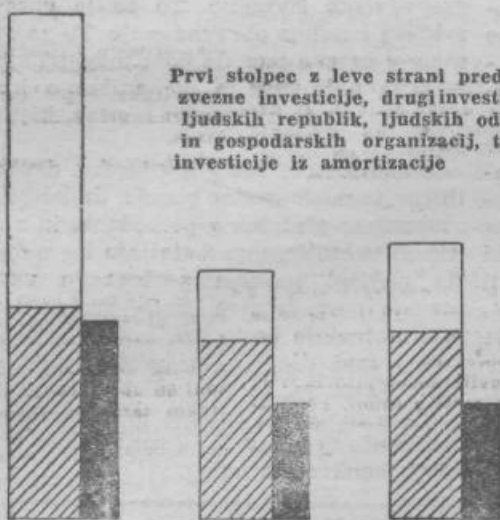
le-ta po planu zaostaja. Glavni razlogi so zamude pri dostavljanju domače in tuje opreme, zaradi česar se planirani potrošek ne izvršuje v tistih gospodarskih panogah, katerih investicije sestojijo večidel iz opreme. Razlog, da niso izvršeni planirani izdatki za zvezne investicije, leži v dokajšnji meri tudi v dejstvu, da investitorji in njihovi garantni niso pravočasno poravnali svojih obveznosti do splošnega investicijskega sklada (prekoračenja, garantni zneski in udeležbe), kajti izkoriščanje splošnega investicijskega sklada je odvisno od vplačevanja v ta sklad.

Istočasno pa je za investicije ljudskih republik, ljudskih odborov in gospodarskih organizacij potrošenega več kakor pa je bilo planirano. Pričakovati pa je, da bo prišlo do počasnejšega trošenja teh sredstev in sicer zaradi ukrepov, ki so že v veljavi: obvezen pregled programa in polaganje garantnih depozitov, odložitev potrošnje sredstev za samostojno razpolaganje iz drugega polletja, dokler ne bodo potrjeni zaključni obračuni, ter spremenjen način uporabe sredstev amortizacijskega sklada.

Filip Vasić

IZVRŠITEV INVESTICIJ

Prvi stolpec z leve strani predstavlja zvezne investicije, drugi investicije ljudskih republik, ljudskih odborov in gospodarskih organizacij, tretji investicije iz amortizacije

Potrošek v prvih sedmih mesecih leta 1954
Potrošek v prvih sedmih mesecih leta 1955
Neizvršeni del plana 1955, ki ga je treba še izvršiti

(Tako ta, kakor tudi ostali grafiki se nanašajo samo na investicije v družbenem sektorju, ker privatne investicije niso zajete)

Zvezni družbeni plan je predvidel, da bomo letos izdali za investicije manj kakor lani. Toda, kakor vidimo iz grafikona, smo v prvih sedmih mesecih izdali dejansko več in sicer za 37% več, kakor v istem obdobju lanskega leta.

Posebno so narasle investicije ljudskih republik, ljudskih odborov in gospodarskih organizacij (za 59%) ter pri amortizacijah (za 62%), med-

tem ko so zvezne investicije narasle le za 10%.

Zanimiva je primerjava letnega plana z njegovo dejansko izvršitvijo v sedmih mesecih. Pri zveznih investicijah je izvršenih samo 43% letnega plana, medtem ko so istočasno ljudske republike, ljudski odbori in podjetja izvršila plan investicij s 74%, investicije iz amortizacij (ki prav tako pripadajo podjetjem) pa s 67%.

Iz navedenega jasno vidimo, da se gibljejo zvezne investicije v okvirih, ki jih je postavil plan, medtem ko so investicije komun in podjetij te plane prekoračile.

PONUDBA IN POVPRASEVANJE

V prvih osmih mesecih l. 1955 smo imeli večji priliv blagovnih skladov na tržišče (ponudbe) kakor v istem obdobju lani. Povečanje v odstotkih znaša:

Iz proizvodnje družbenega sektorja brez kmetijstva . . . 18%
Iz presežkov uvoza nad izvozom 78%

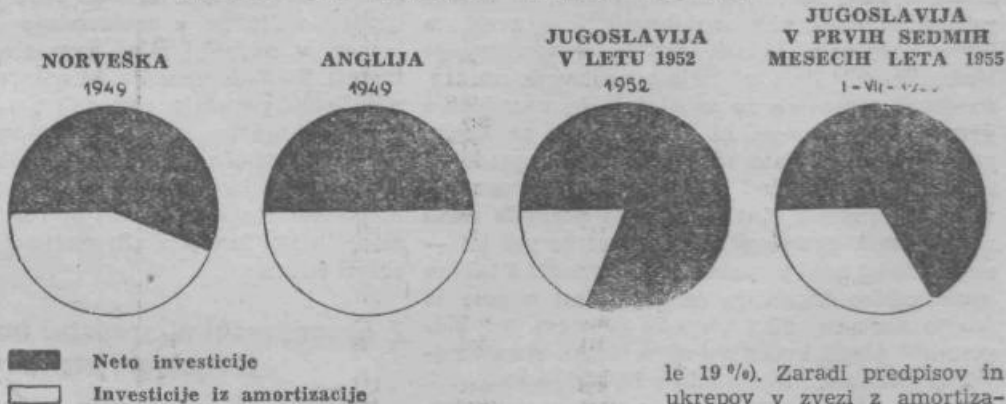
Ce to preračunamo — upoštevajoč gibanje cen — potem je porast priliva blagovnih skladov letos povprečno za 35% večji kakor lani v istem času.

Po drugi strani pa je porastilo tudi povpraševanje. Če primerjamo ista obdobja (I do VIII) tekočega in lanskega leta, vidimo, da je to povpraševanje za 27% večje (izračunano s stroški za potrošnjo prebivalstva, za investicije in izdatke proračuna in to samo v odnosu na družbeni sektor).

Ce vzporedimo te pokazatelje, vidimo da je porast ponudbe blaga za 6% hitrejši kakor porast povpraševanja. Toda ker lani ponudba ni šla v korak s povpraševanjem, pomeni ta pojav le tendenco k stabilizaciji tržišča, to je zmanjšanje razlike med ponudbo in povpraševanjem.

(Po podatkih Narodne banke.)

NETO IN BRUTO INVESTICIJE

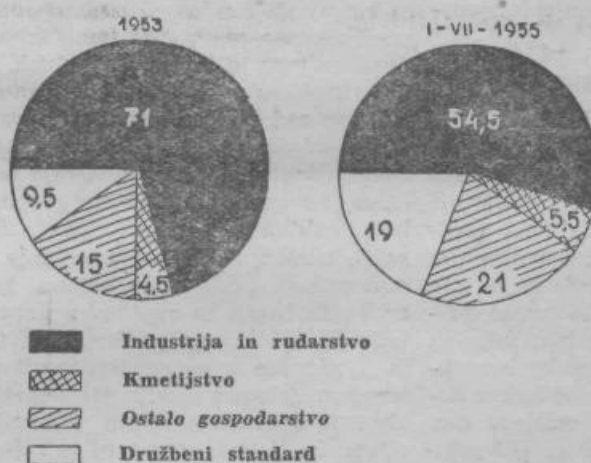

Neto investicije so investicije iz dohodka (bodisi neposredno iz dela dobička podjetja, bodisi iz zveznih, republiških in lokalnih skladov). Če k temu dodamo še investicije iz amortizacije, dobimo bruto investicije.

Kakor vidimo iz grafikona, je pri nas delež neto investicij zelo velik (81% nasproti 56% na Norveškem, 50% v Angliji ali 46% v Franciji in Italiji). Nasprotno pa je bil delež investicij iz amortizacije nenormalno majhen (l. 1952

le 19%). Zaradi predpisov in ukrepov v zvezi z amortizacijskim skladom je letos ta odnos pravilnejši. Z ozirom na to, ker smo mi dežela, ki izhaja iz zaostalosti in mora iti še vedno velik del dohodka v investicije bo delež neto investicij pri nas še nadalje relativno velik.

INVESTICIJE PO NAMENU

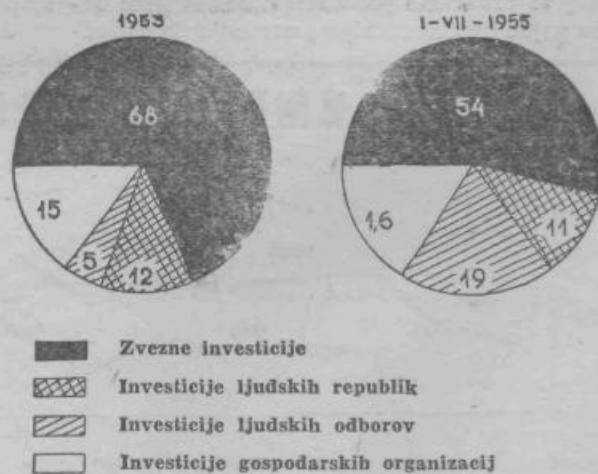
panoge komaj 54%, medtem ko je leta 1952 odpadlo 71%. Večja pozornost je posvečena kmetijstvu (leta 1952 komaj 4,5%, zdaj 5,5%), toda to je vsekakor šele skromen začetek. To so dejansko samo investicije neposredno za kmetijstvo, ne upoštevajoč investicij za postrojenja za predelavo kmetijskih pridelkov.

Tudi ostale panoge so prišle mnogo bolj do izraza. Leta 1952 so bile udeležene pri skupnih investicijah s 15%, v prvih sedmih mesecih tekočega leta pa z 21%.

In končno, dokaj večja je tudi udeležba družbenega standarda. Leta 1952 je znašala ta udeležba 9,4%, zdaj pa znaša nad 19% (v družbeni standard spadajo stanovanja, komunalni objekti, kulturna in socialna dejavnost in dejavnost državnih organov).

Pripomba: Tu so prikazane neto investicije.

INVESTICIJE PO POMENU

Federacija in ljudske republike so zdaj manj udeležene pri investicijah (v letu 1952 75,1%, v prvih sedmih mesecih tekoč. leta pa z 19,1%), medtem ko so komune mnogo bolj. Povečana je prav tako udeležba gospodarskih organi-

zacij — od 14,6% na 16,2%. To je odraz politike, ki daje vse širše možnosti organom samoupravljanja v komunah in delovnih kolektivih. Toda treba je pripomniti, da gredo le-ti včasih tudi iznad možnosti, ki jim jih daje plan.